

شنبه ۹ دی ۱۳۹۱ | ۱۵ صفر ۱۴۲۴
| روزنامه چون | شماره ۲۸۶۷

همان‌طور که گاهی اوقات برای یک مدل ماهی یک‌رنگ آمیزی جواب نمیدهد ممکن است آدمی هم پیدا شود که روش حرف زدن نتواند رنگش کند پس از روش‌های دیگر مثل تملق، چاپلوسی و پول می‌توان استفاده کرد

گفت‌وگو با فرشاد کوشیار

جوان برگزیده استان قزوین و تولیدکننده عمده ماهیان زینتی

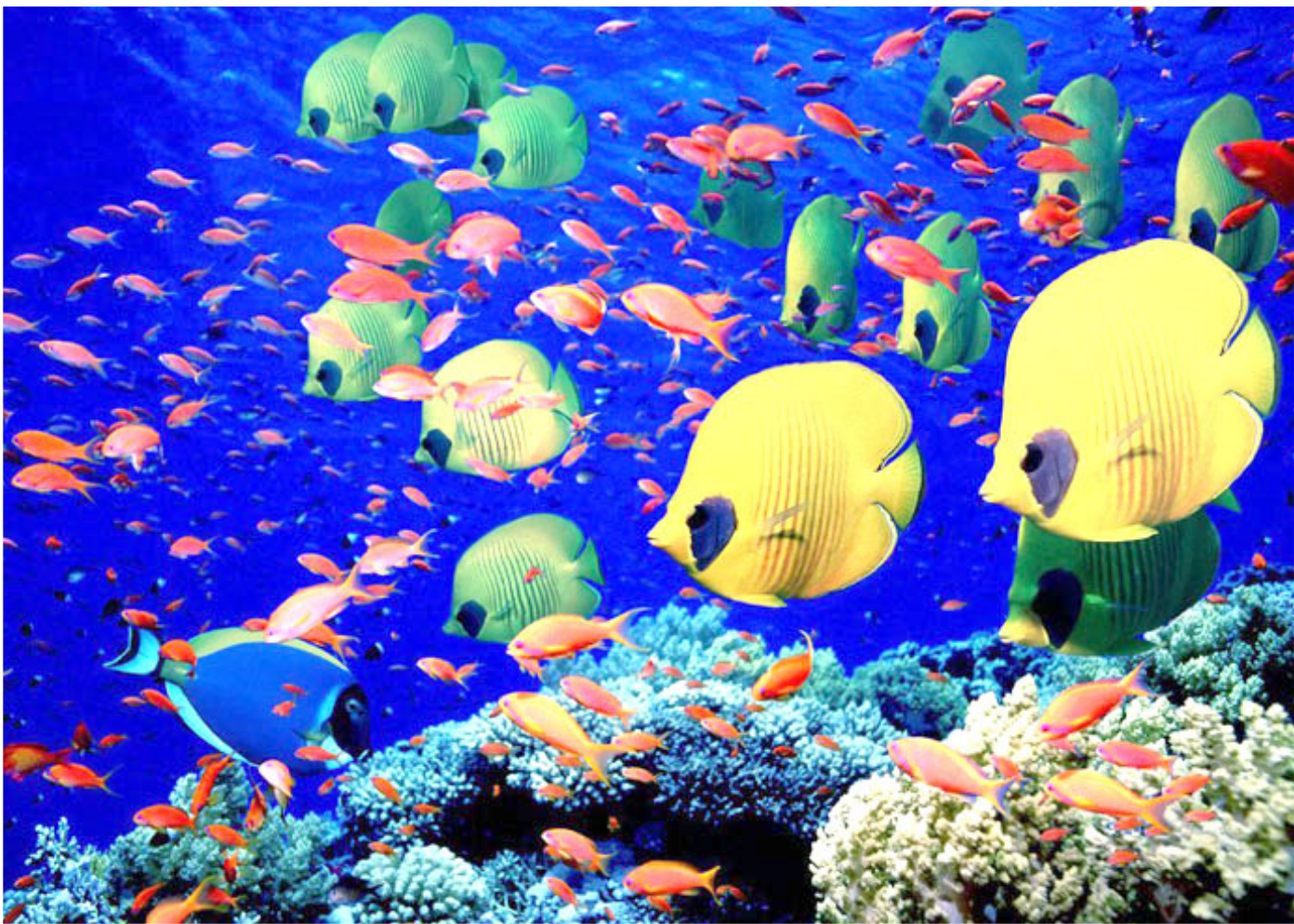
کار من رنگ کردن است رنگ کردن ماهی‌ها

زینب شکوهی طرفی

داشتن یک پاک‌کن جادویی که همه اشتباهات‌مان را پاک کند، داشتن یک چوب سحرآمیز که هر فیلی را به فنجان تبدیل کند یا داشتن قلم‌مویی سحرآمیز که بومی را به پهنای آسمان نقاشی کند گوشه‌ای از آرزوهای دوران کودکی همه ماست. تقریباً همه ما جوان‌ها دوران بچگی آرزوهایی می‌کردیم که بعد از گذشت این همه سال تازه متوجه می‌شویم که بسیاری از کارها و موفقیت‌های امروزمان ریشه در آرزوهای کودکی ما دارد. «حالا که چندین سال گذشته و بزرگ شدیم، می‌فهمیم قرار بود در یک «خط» زندگی کنیم اما «هفت خط» شدیم. قرار بود تک‌نشان و تک «خال» باشیم اما زرق و برق دنیا «خوش خط و خال‌مان» کرد. قرار بود در گذران این مسیر سخت «یک‌رنگ» باشیم اما برای خوشامد دیگران هر روز، هر ساعت و هر ثانیه یک رنگ به خودمان گرفتیم تا اینکه «هزار رنگ» شدیم.» اینها بخشی از یک گپ و گفت خودمانی با فرشاد کوشیار جوان برگزیده و یکی از مهم‌ترین پرورش‌دهندگان ماهیان زینتی در استان قزوین است. فرشاد کوشیار جوان ۲۱ ساله‌ای که ایده رنگ کردن و تغییر دادن هر جسم و حیوانی را از بچگی در ذهنش داشته بعد از فارغ‌التحصیلی در رشته مهندسی صنایع تصمیم می‌گیرد این ایده را در زمینه تولید و پرورش ماهیان زینتی عملی کند. مسلمان گذشتن از سختی‌های اولین روزهای کار، عملی شدن ایده‌های دوران کودکی و کسب عنوان جوان برگزیده در زمینه تولید و پرورش ماهیان زینتی بهانه‌ای شد که با فرشاد کوشیار به گفت‌وگو بپردازیم.

تاج سبزه‌چمن

پسند خریدار قرار بگیرد، فروخته شود و از او نگهداری شود رنگ شدن را ترجیح دهد. پس هر چه ماهی خوش‌رنگ‌تر باشد گران‌تر می‌شود و طبیعی است که شرایط نگهداری‌اش هم بهتر از سایر ماهی‌های تک‌رنگ باشد.

اما برعکس ما آدم‌ها تا زمانی ارزش داریم که یک‌رنگ باشیم. البته انگار در جامعه امروز یک‌رنگ که باشی زود چشم‌ها را می‌زنی، خسته می‌شوند از رنگ تکرار، تر. مردم انگار خودشان این روزها انسان‌های رنگین کمانی را بیشتر می‌پسندند.

خیلی وقت‌ها ما چون علایق‌مان را در یک شخصیت فیلم یا کارتون می‌بینیم نسبت به دیدن آن فیلم یا کارتون علاقه بیشتری نشان می‌دهیم. کارتون مورد علاقه شما چه بود؟

من کارتون «مو» را خیلی دوست داشتم. شخصیت‌های خوب تجسم شده در قالب ماهی، رنگ‌آمیزی بسیار جذاب و در نهایت داستان جدایی یک ماهی زینتی از جمع دوستان و پدرش انگار بخشی از اتفاقاتی بود که برای ماهی‌های زینتی من هم می‌افتد.

فکر می‌کنید اگر ماهی‌ها هوشیار بودند چه نظری نسبت به شما داشتند؟ دوست‌تان داشتند یا از شما متنفر بودند؟

البته درک و هوش ماهی‌ها اگر چه یک سطح از درک گیاهان بالاتر است اما مطمئناً به این دقت درک و هوش ندارند.

ولی دو تصور دارم یا از اینکه رنگ‌شان می‌کند یا به‌قیمت مناسب می‌فروشم‌شان و مهمان یک خانه جدیدشان می‌کنم راضی هستند یا اینکه چون فکر می‌کنند یک انسان منفعت‌طلب هستم از من متنفر می‌شوند.

اما دیدم بسیاری از ماهی‌ها ارتباط نزدیکی با صاحبان‌شان برقرار می‌کنند و با نزدیک شدن صاحب به آکواریوم عکس‌العمل‌های مثبتی از خودشان نشان می‌دهند.

البته این را هم باید بگویم که ماهی‌ها همیشه نگاه منفعت‌طلبی به ما دارند. همیشه از ما توقع غذا و رسیدگی دارند خیلی وقت‌ها که من به پشت آکواریومی می‌روم همه ماهی‌ها به سطح آب هجوم می‌آورند نه به‌خاطر اینکه به من وابسته‌اند بلکه به‌خاطر این است که از دید آنها من یک منبع تهیه غذا هستم. پس ما یک معامله‌دو طرفه و مسالمت‌آمیز داریم.

انسان‌ها خونگرم هستند و به همین دلیل به راحتی با محیط اطراف‌مان هم‌رنگ می‌شویم اما ماهی‌ها خون سرد هستند. این خصلت ماهی‌ها برای کار شما خوب است یا بد؟

خوب و بدش را خیلی در نظر نمی‌گیرم اما آنچه واضح است این است که همیشه این ما و تجهیزات ما است که باید با ماهی‌ها هماهنگ و همساز شود چون ماهی‌ها با ما ریا به‌نیستند. (خنده) چون خون سرد هستند در مقابل تغییرات محیط واکنش نشان می‌دهند و همین ممکن است باعث تلف شدن ماهی‌ها شود پس ما سریع خودمان، درجه آب و غذا را با ماهی‌ها هماهنگ می‌کنیم. **پیش‌آمده برای خودتان که به یک نوع خاص ماهی علاقه داشته باشید طوری که از فروش آن خودداری کنید؟**

من یک نوع ماهی به اسم «فلاورهورن» را بیش از سایر مدل‌های ماهی دوست داشتم. اما این علاقه من همیشه طوری نبوده که باعث خودخواهی‌ام شود. گاهی اوقات حتی یک ماهی را بیش از سایر ماهی‌هایم دوست داشتم اما از آنجایی که به نگهداری یکی از دوستانم اعتماد داشتم حتی با این‌تر از قیمت بازار به دوستم فروختم چون نگرانی نداشتم.

گویا این روزها در منزل خودتان انثری از آکواریوم نیست. چرا کوزه‌گر از کوزه شکسته آب می‌خورد؟

شاید اول به‌خاطر این بوده که ضرب‌المثل‌ها عینیت پیدا کند، یعنی من که هشت یا ۹ ساعت از یک روزم را در کنار آکواریوم و ماهی‌سپری می‌کنم طبیعی است که در خانه حس و حال رسیدگی به ماهی‌ها را ندارم و چون دوست ندارم یک ماهی به‌خاطر نبود رسیدگی اذیت بشوم ترجیح دادم فعلاً در منزل جز یک تنگ کوچک آکواریومی نداشته باشم.

اگر بخواید به دوستان‌تان هدیه‌ای بدهید آن هدیه چیست؟

از روی علاقه‌ای که دارم همیشه گل هدیه می‌دهم و دوست دارم گل هدیه بگیرم اما اگر قرار باشد هدیه را به یک دوست یا فامیل عزیز بدهم که از رسیدگی و توجهش اطمینان داشته باشم ممکن است ماهی‌زینتی هدیه بدهم.

صادرات مستقیم ماهیان زینتی امکانات خاصی مثل وسایل حمل و نقل می‌خواهد که متأسفانه به این امکانات دسترسی نداریم. نبود امکانات در شغل ما باعث بالا رفتن میزان تلفات ماهی‌ها می‌شود. یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های صادرات مستقیم تکنیک بسته‌بندی ماهیان زینتی است

بله، غیر مستقیم. خریدارانی داریم که ماهی‌های تولید ما را به تعداد انبوه خریداری می‌کنند و با تجهیزاتاتی که دارند ماهی‌ها را به استان آذربایجان شرقی یا ایلام می‌برند تا از طریق مرز به کشور آذربایجان یا عراق صادر کنند. چون ما امکانات لازم را ندارم فقط ماهی‌ها را به آنها می‌فروشم و برای دریافت گواهینامه سلامت فروش ماهی به آنها کمک می‌کنیم.

طبیعی است که هر انسانی سلاقی شخصی خودش را هم در کار و حرفه‌اش لحاظ کند. شما خودتان دوست دارید بیشتر ماهیان‌تان چه رنگی باشند؟
من رنگ قرمز را بیشتر دوست دارم اما نمی‌توانم با تکیه به این علاقه‌ام همه ماهی‌ها را قرمز کنم همین تنوع رنگ است که در یک آکواریوم چشم یک بیننده را متحیر می‌کند. من رنگ و وارنگ بودن ماهی‌ها درون آکواریوم را بیشتر از یک‌رنگ بودن‌شان دوست دارم. **از نظر شما انسان‌ها چند رنگ هستند؟**
یک زمانی فکر می‌کردم یک‌رنگ هستند بعد که بزرگ‌تر شدم تصور می‌کردم هفت رنگ شده‌ایم اما حالا که سرد و گرم روزگار جوانی را چشیده‌ام به این نتیجه رسیده‌ام که ما انسان‌ها هفت خط، هزار رنگ و هزار نقش شده‌ایم و با همین رنگ و نقش‌های یکدیگر را فریب می‌دهیم.

ماهی‌ها با تاتو، غذا و هورمون رنگ می‌گیرند اما آدم‌ها با چه چیزی رنگ می‌شوند؟

با حرف و چاپلوسی. اگر آدمی به ذهنش برسد می‌تواند حرفی بزند که نظر طرف مقابلش را عوض کند در واقع ابزاری را برای رنگ کردن پیدا کرده است. همان‌طور که گاهی اوقات برای یک مدل ماهی یک روش رنگ‌آمیزی جواب نمی‌دهد ممکن است آدمی هم پیدا شود که روش حرف زدن نتواند رنگش کند پس از روش‌های دیگر مثل تملق، چاپلوسی و پول می‌توان استفاده کرد. متأسفانه در جامعه امروز مردم خیلی راحت پشت سر یکدیگر حرف می‌زنند و ذهن و نظر شنونده را نسبت به شخص سوم تغییر می‌دهند. در واقع با فن حرف زدن هر کسی را می‌توان به رنگ دلخواه خود درآورد که این اصلاً درست نیست.

تا اینجا اگر درست متوجه شده باشیم ماهی‌ها هر قدر خوش‌رنگ‌تر و چند رنگ‌تر باشند گران‌تر هستند. آدم‌ها وقتی چند رنگ می‌شوند قیمت و ارزش‌شان چه تغییری می‌کند؟

ببینید مطمئناً نظر ماهی‌ها با انسان‌ها فرق دارد. یک ماهی هم شاید از اینکه رنگ می‌شود خوشحال نباشد اما به امید اینکه مورد توجه و به این اصلاً درست نیست.

تا اینجا اگر درست متوجه شده باشیم ماهی‌ها هر قدر خوش‌رنگ‌تر و چند رنگ‌تر باشند گران‌تر هستند. آدم‌ها وقتی چند رنگ می‌شوند قیمت و ارزش‌شان چه تغییری می‌کند؟

ببینید مطمئناً نظر ماهی‌ها با انسان‌ها فرق دارد. یک ماهی هم شاید از اینکه رنگ می‌شود خوشحال نباشد اما به امید اینکه مورد توجه و به این اصلاً درست نیست.

تغییر کرده است البته هنوز برای سایر ماهی‌ها هم تقاضای خرید داریم اما میزان فروش این نوع ماهی در ایران بیشتر است. شاید این تغییر انتخاب‌ها به تغییر سبک زندگی برمی‌گردد. قبلاً مردم با داشتن خانه‌های بزرگ امکان استفاده از آکواریوم‌های بزرگ را داشتند اما امروز که خانه‌ها کوچک‌تر شده اختصاص دادن بخشی از همین خانه کوچک به آکواریوم بزرگ سخت است. مردم این روزها بیشتر آکواریوم‌ها و ماهی‌های کوچک را می‌پسندند.

در سال چند قطعه ماهی زینتی تولید می‌کنید؟ با تولید عمده ماهیان زینتی برای چند نفر اشتغال‌زایی کرده‌اید؟

در ابتدای کار ۱۰۰ آکواریوم داشتیم اما با گذشت زمان و افزایش امکانات در کارگاه در حال حاضر تعداد آکواریوم‌ها به دو هزار و ۵۰۰ عدد افزایش یافته است و با این حجم رقیب جدی در استان قزوین، تهران و شهرستان‌های اطراف نداریم. ظرفیت اسمی تولید ماهی‌های زینتی در مجموع ۵۰۰ هزار قطعه است که با تمهیداتی از جمله بهینه‌سازی‌های انجام‌شده در سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی، تعویض آب و اکسیژن موفق شده‌ایم از تمام ظرفیت اسمی خود بهره‌برداری کنیم.

هر چه میزان فروش بیشتر شود و تقاضای بازار بالا برود ما مجبوریم میزان تولید خود را از ارتقا دهیم پس باید تجهیزات و نیروی کار را نیز افزایش دهیم. تا چندماه پیش حدود ۲۸ نفر در مجموعه ما مشغول به کار بودند اما متأسفانه به‌دلیل کمبود بودجه و تأثیر تحریم‌ها نیروی کار ما به ۱۵ نفر رسیده است.

اینطور که گفتید پس ماهی‌هایی که تولید با واردات می‌کنید بی‌رنگ هستند و خودتان رنگ‌آمیزی آنها را انجام می‌دهید. چطور این کار را انجام می‌دهید؟
از آنجا که تولید بعضی ماهی‌ها که بومی آسیای جنوب شرقی هستند توجیه اقتصادی ندارد یا با شرایط محیطی کشور ما سازگار نیستند، امکان تولید آنها وجود ندارد و به صرفه‌تر آن است که بچه‌ای نوع ماهی‌ها را وارد کنیم و در کشور پرورش دهیم. البته تا زمانی واردات این ماهی‌ها صرفه داشت که قیمت دلار پایین‌تر از الان بود و در حال حاضر دیگر از این نظر هم تولید به صرفه نیست. کلاً بیشترین تولید ماهی زینتی ما مربوط به خانواده «سیکلیت» است.

اینطور که گفتید پس ماهی‌هایی که تولید با واردات می‌کنید بی‌رنگ هستند و خودتان رنگ‌آمیزی آنها را انجام می‌دهید. چطور این کار را انجام می‌دهید؟

برای رنگ‌آمیزی ماهی‌ها سه روش وجود دارد در اولین روش با استفاده از هورمون و رنگدانه‌هایی که در آب یا غذا وجود دارد باعث ایجاد رنگ‌های جدید یا بالقوه شدن رنگ‌های ذاتی ماهی‌ها می‌شویم. دومین روش با تزریق رنگ‌های مصنوعی در زیر پولک‌های ماهی صورت می‌گیرد البته این تزریق باید در نواحی خاص بدن ماهی انجام شود که رنگ در بدن ماهی پخش شود.

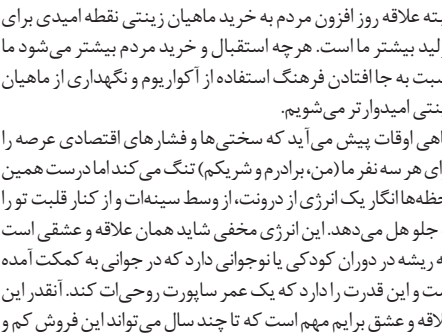
انجام تاتوی رنگی روی بدن ماهی‌ها هم سومین روشی است که ما از آن برای رنگ‌آمیزی ماهیان زینتی استفاده می‌کنیم. اما رنگ‌های تذهیبی یا زمان دادن غذای ماهی و رنگ‌های تاتو تا ریختن پولک‌ها روی بدن ماهی ثابت هستند و ماندگاری نوع رنگ‌آمیزی است اما در رنگ‌آمیزی به‌وسیله مواد غذایی تنوع رنگ‌ها بیشتر خواهد بود.

با این تنوع و حجم گسترده تولید ماهی زینتی در کشور آیا وارداتی هم از این نوع ماهی به کشور داریم؟

اساس پرورش ماهیان زینتی گرم‌سیری واردات بچه ماهی‌هاست بنابراین بیش از ۹۰ درصد انواع ماهی‌های کشور ما وارداتی محسوب می‌شوند.

در زمینه صادرات ماهیان زینتی هم فعالیت دارید؟

صادرات مستقیم ماهیان زینتی امکانات خاصی مثل وسایل حمل و نقل می‌خواهد که متأسفانه به این امکانات دسترسی نداریم. نبود امکانات در شغل ما باعث بالا رفتن میزان تلفات ماهی‌ها می‌شود. یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های صادرات مستقیم تکنیک بسته‌بندی ماهیان زینتی است. اینکه چه تعداد ماهی و با چه میزان اکسیژن در یک بسته‌بندی قرار بگیرند، شرایط قرنطینه و قطع مواد غذایی دو یا سه روز پیش از بسته‌بندی، استفاده از تکنیک‌های بیپوشی در حمل و نقل هوایی از جمله امکانات و مهارت‌هایی است که برای صادرات ماهیان زینتی لازم است. اما به‌طور غیرمستقیم به عراق و آذربایجان ماهی زینتی صادر می‌کنیم. **غیر مستقیم؟**

البته علاقه روز افزون مردم به خرید ماهیان زینتی نقطه امید برای تولید بیشتر ما است. هر چه استقبال و خرید مردم بیشتر می‌شود ما نسبت به جافتان فرهنگ استفاده از آکواریوم و نگهداری از ماهیان زینتی امیدوارتر می‌شویم.

گاهی اوقات پیش می‌آید که سستی‌ها و فشارهای اقتصادی عرصه را برای هر سه نفر ما (من، برادرم و شریکم) تنگ می‌کند اما درست همین لحظه‌ها انگار یک انرژی از درونت، از وسط سینه‌ات و از کنار قلبت تورا به جلو هل می‌دهد. این انرژی مخفی شاید همان علاقه و عشقی است که ریشه در دوران کودکی یا نوجوانی دارد که در جوانی به کمکت آمده است و این قدرت را دارد که یک عمر ساپورت روحی‌ات کند. آنقدر این علاقه و عشق برایم مهم است که تا چند سال می‌تواند این فروش کم و بعضاً خسارت‌های مادی را برایم جبران کند.

مردم با سلیقه‌های خاص خودشان را دارند و تقریباً سلیقه‌هایشان نه تنها در جهان بلکه در قاره آسیا و خاورمیانه هم منحصر به فرد است. این سلیقه‌ها و انتخاب‌های خاص در مورد خرید ماهی‌های زینتی هم وجود دارد؟

تقریباً یک زمانی برخلاف خریداران در بقیه کشورهای جهان مردم ماهی‌هایی با رنگ‌های خاص و بزرگ را بیشتر می‌پسندیدند اما در این چند سال گذشته سلیقه‌هایشان به سمت خرید «ماهی‌های پلنت»

پرورش ماهیان زینتی از جمله کارهایی است که کمتر کسی با آن آشناست یا جرئت ورود به این کار را دارد. چه اتفاق یا چه تجربه‌ای اولین انگیزه شما شد که به پرورش ماهیان زینتی مشغول به کار شوید؟

من از زمان بچگی به کار تولیدی علاقه داشتم. البته برای پاسخ به این نیاز و خواسته‌ام در هر زمان و سنی که بومد بسته به توانایی مالی آن زمانم در کار تولیدی فعالیت می‌کردم.

حتی یک زمانی تصمیم گرفتم و به‌طور جدی در زمینه کشاورزی مشغول به کار شدم در دوره‌ای بعد تصمیم گرفتم ماهی پرورش دهم اما به‌شکل عمده، در همان اندازه خانگی بنابر این آکواریومی خریدم و در آن از ماهیان زینتی نگهداری کردم.

همیشه اولین تجربه‌های کاری هر انسانی شیرین‌ترین خاطرات او در زمینه کاری‌اش می‌شود. شما اولین بار در چه سنی آکواریومی مستقل برای خودتان خریدید و مسئولیت نگهداری از آن را بر عهده گرفتید؟

اولین آکواریوم مخصوص خودم از زمانی که ۷ ساله بودم، خریدم. آنقدر به این کار علاقه داشتم که در همان سن و سال تمام کارهای مربوط به خرید ماهی‌ها و نگهداری از آکواریوم را خودم انجام می‌دادم. البته بازار ماهیان زینتی آن زمان خیلی بی‌رونق بود و تنوع چندانی در مدل و رنگ ماهی‌ها وجود نداشت مثلاً کار امروز بیش از ۴۰۰ نوع ماهی زینتی در بازار ایران وجود دارد آن زمان تنوع ماهی‌ها به ۱۰ نوع هم نمی‌رسید. ولی همان آکواریوم کوچک با همه خاطراتش شد اولین انگیزه من برای فکر جدی به این کار.

همه می‌دانیم که قدم گذاشتن در مسیر تولید آن هم از نوع خصوصی مشکلات خاص خودش را دارد آن هم برای جوانان جوابی‌اسم. چه سنگ‌هایی در پیمودن این مسیر تا به امروز پیش پایتان بوده و چطور از آنها گذشتید؟

از ابتدا تاکنون مشکل مالی مهم‌ترین مشکل ما بوده و هزینه‌هایی که برای تغییر کاربری این مکان به محلی برای پرورش ماهی اختصاص دادیم بسیار سنگین بود اما با توجه خاص از سوی ذات مقدس پروردگار که همیشه نظر لطیفش را چون پشتوانه‌ای محکم احساس می‌کنم و پشتکار تیمی تاکنون توانسته‌ایم فعالیت خود را ادامه دهیم.

مشکلات ما در چند سال اخیر و با تغییرات اقتصاد خارجی کشور بیشتر شده است برای نمونه تحریم‌ها در سال‌های اخیر مشکلات فراوانی را برای ما به‌وجود آورده است. نوسانات قیمت دلار و کاهش قدرت خرید مردم برای ما معضل بزرگی است. علاوه بر اینها مواد خوراکی مورد نیاز ماهیان بیشتر وارداتی است و تحریم‌ها باعث شده تا این مواد به سختی قابل تهیه باشد. همین مسئله باعث شده در ماه‌های اخیر تلفات ماهی‌های مجموعه ما به شدت افزایش پیدا کند و ادامه راه را برای ما دشوار کند.

در کشورهای آسیای شرقی بازار تولید و فروش ماهیان زینتی خیلی پررنگ است و تقریباً در هر منزلی یک آکواریوم وجود دارد. بازار فروش این نوع ماهی‌ها در کشور ما چطور است؟

تا چند سال پیش فروش خیلی خوبی داشتیم و برای تأمین خواسته‌های خریداران تولید انبوهی هم می‌کردیم اما با این به‌هم‌ریختگی بازارهای خارجی و داخلی و نوسانات ارز، رفته رفته از میزان خرید مردم و تولید ما کم شده است.

خریدن ماهیان زینتی جزو ضروریات خانوار نیست و اگر هر ماه مبلغی از حقوق کسی اضافه بیاید به سراغ خرید ماهیان زینتی می‌رود. این روزها با گران شدن مایحتاج مردم و اقلام ضروری زندگی کمتر کسی به سراغ ماهیان زینتی می‌رود. از طرفی قشر متوسط و کم‌درآمد جامعه با توانایی خریدی که دارند، بیشترین خریداران ماهیان ما هستند. با وجود همه این مشکلات و ضربه‌های بعضی مواقع کسانی وارد حوزه ما می‌شوند که خودمان هم از حضورشان تعجب می‌کنیم.

مثلاً چه کسانی؟
در حالی که ما همیشه تصور می‌کنیم پزشکان یا کسانی هستند که از دنیای ماهی و آکواریوم دوری می‌کنند یا حداقل با درآمدی که دارند به نگهداری حیوانات گران‌قیمت‌تر علاقه داشته باشند. چند پزشک در استان قزوین هم تولید کننده فروشنده و خریدار پر و باقرص ماهیان رنگ و وارنگ و زینتی هستند. همین جای خوشحالی دارد که شغل ما مورد پسند همه سلیقه‌ها قرار گرفته است.

این تولید خوب و فروش مطلوب حتماً در آمد خوبی را هم برایتان ایجاد کرده است. دخل و خرج‌تان با هم می‌خواند؟